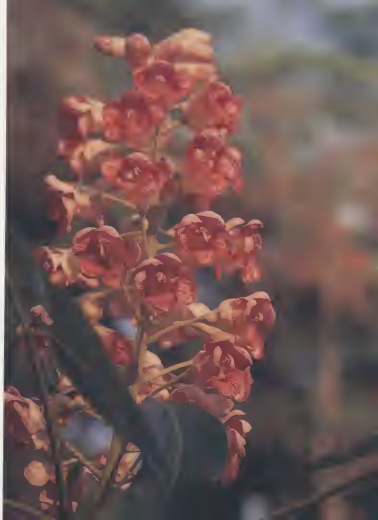

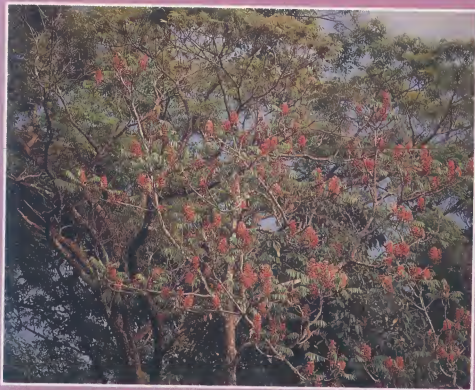
ดอกไม้
ในใจ
เรา

เรื่องและภาพ:

ธีรภาพ โลหิตกุล

พันธุ์ไม้หายากที่เหลือน้อยอยู่เพียงเดียวในโลกชนิดนี้ น่าจะพ้นจากอันตรายเสียงที่จะสูญพันธุ์แล้ว
 เว้นเสียแต่เราจะปล่อยให้มีการตัดไม้ทำลายป่า ทำลายระบบนิเวศของชมพูกา
 อย่างรุนแรงอีก...

ชมพูกา...อย่าหลอกกันอีกเลย

รู้อยู่เต็มอกว่า กล้วยมีคุณค่าต่อมนุษย์อย่างอนเนกอนันต์ แต่คอนสายของวันกลางฤดูหนาวที่ผ่านมา ผมยังต้องเกิดอาการตาเบิกโพล่ง เมื่อเห็นตงกล้วยป่าในม่านหมอกตระการตา ระหว่างสัญจรอยู่บนเส้นทางศึกษาธรรมชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน

นักท่องเที่ยวรุ่นแล้วรุ่นเล่า ถ่ายทอดประสบการณ์สู่กันว่า ถ้าหลงป่าแล้วเจอทางตัน หันหน้าไปทางไหนไม่ถูก ให้มองหากกล้วยป่าเป็นที่พึ่ง ที่ไหนมีตงกล้วย ที่นั่นจะมีน้ำ อย่างที่คนเหนือเรียก“บวก” คือเป็นพื้นดินชุ่มแฉะๆ เพราะจะเป็นตาน้ำที่มีน้ำไหลออกมาตลอดเวลา นอกจากมีน้ำให้ดื่มแล้ว ยังมีผลกล้วยให้กินประทังชีวิต สุดท้ายคือตรงไหนมีตงกล้วยป่า มักมีธารน้ำที่จะไหลไปรวมกับอีกหลายสายธาร กลายเป็นลำห้วย ซึ่งหากเดินเลาะเลียบบลำห้วยไปเรื่อยๆ ก็มักจะไปเจอหมู่บ้าน อันหมายถึงหลักชัยแห่งชีวิตของคนหลงป่านั้นแล

โดยวิสัยแล้วผมอาจไม่ใช่นักท่องเที่ยวมืออาชีพ แต่เท่าที่พอมีประสบการณ์เดินป่ามาบ้าง ผมยังไม่เคยเจอตงกล้วยป่าขนาดใหญ่อย่างนี้มาก่อนเลย แน่แน่นอนว่าในป่าอื่นก็คงมี ผมคงไม่เห็นเอง แต่นี่ก็เป็นดัชนีชี้ความจริงว่า ผืนป่าอุทยานแห่งชาติดอยภูคา มีความสมบูรณ์ติดอันดับป่าต้นน้ำชั้น ๑ A ของประเทศ ที่ไม่เพียงแต่ให้กำเนิดลำน้ำน่านไหลไปเป็นแควหนึ่งของเจ้าพระยาหมานที ทว่าที่นี่ยังเป็นที่พักพิงแห่งเดียวและอาจเป็นแห่งสุดท้ายของพันธุ์ไม้หายากของโลก นาม“ชมพูกา”

ไม่น่าแปลกใจ ที่ศาสตราจารย์เต็ม สมิตินันท์ ผู้เชี่ยวชาญพฤกษศาสตร์ระดับโลก จะยกย่องดอยภูคาว่าเป็นแหล่งศึกษาวิจัยทางพฤกษศาสตร์ที่ดีที่สุดแห่งหนึ่ง

เป็นที่ทราบกันดีว่า มีรายงานการค้นพบต้นชมพูภูคาครั้งสุดท้ายเมื่อเกือบครึ่ง ศตวรรษก่อน ในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน จากนั้นไม่นาน ต้นที่ค้นพบก็ตายไป จนเชื่อกันว่ามันคงสูญพันธุ์จากโลกใบนี้แล้ว กว่าที่ ดร.ธวัชชัย สันติสุข นักพฤกษศาสตร์ กรมป่าไม้จะค้นพบอีกครั้งในปี ๒๕๓๒ ณ ผืนป่าดอยภูคา แต่ชาวที่แพร่ออกไปคือพบเพียง ต้นเดียวโดดๆ บริเวณริมถนนที่ตัดผ่านดอยภูคาไปสู่อำเภอบ่อเกลือ จึงเป็นห่วงกันว่า จะอยู่รอดปลอดภัยไปได้สักกี่น้ำ เพราะถึงแม้จะมีการล้อมรั้วป้องกันไว้อย่างดี แต่การทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยรอบๆ บริเวณนี้ ก็ยังดำเนินต่อไป

ชมพูภูคาซึ่งเปราะบางต่อสภาพอากาศร้อน อาจต้องอำลาจากโลกนี้ไปเหมือน ต้นสุดท้ายในจีนก็เป็นได้ !

พ.ศ.๒๕๓๔ เมื่อผมนำกองถ่ายสารคดีโทรทัศน์รายการ “โลกสลับลี” ไปค้นหา ต้นน้ำน่านบนดอยภูคา ได้ทราบความจริงจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติดอยภูคาว่า นอกจากจะพบชมพูภูคาต้นโดดอยู่ริมถนนที่นักท่องเที่ยวชอบแวะมาชมแล้ว ยังค้นพบดงชมพูภูคากลุ่มใหญ่ขึ้นเรียงกัน ๕ ต้น กระจายกันอยู่ในป่าด้านหลังที่ทำการอุทยานฯ แต่มีอาจเปิดเผยสู่สาธารณะ เพราะต้องการรักษาไว้เป็น “แม่พันธุ์” ให้ดีที่สุด ถ้ากองถ่ายโลกสลับลี ต้องการบันทึกภาพไว้ก็ได้ แต่หากจะนำไปเผยแพร่ต้องเลือกเฉพาะภาพมุมใกล้ (close up) ของช่อดอกชมพูภูคาเท่านั้น ห้ามแพร่ภาพมุมไกลที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งของแม่พันธุ์ ๕ ต้นนี้ จะได้ไหม ?

ผมไม่รีรอที่จะตอบตกลงทำสัญญาใจกับเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ว่า จะปฏิบัติตามเงื่อนไขทุกประการ เพราะช่อดอกชมพูภูคาของต้นโดดริมถนน ไม่สดใสเท่าของ ๕ ต้นที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีกว่า ที่สำคัญคือไม่ใช่เรื่องยากเลย ที่จะใช้เทคนิคการตัดต่อลำดับภาพ ทำให้คนดูเข้าใจว่าช่อดอกชมพูภูคา ๕ ต้นในมุมใกล้ นั้น เป็นช่อดอกของต้นโดดริมถนน รู้ทั้งรู้ว่าเป็นการหลอกลวงคนดู แต่เราก็เต็มใจจะทำเช่นนั้น ดีกว่าจะไปอื้ออวนว่า รายการของเราเป็นเจ้าแรกหรือเจ้าเดียวที่ได้ภาพ “ลับเฉพาะ” ของชมพูภูคา แล้วต้องมา

นั่งเสียใจภายหลัง เมื่อทราบว่าหลังแพร่ภาพไปแล้ว มีคนบุกป่าฝ่าดงแห่เข้าไปดูจนถึง ๕ ตันนั้นซ้ำ ที่สุดท้ายก็ต้องตายจากไป ซึ่งแน่นอนว่าต่อให้เราเอาเทปดินฉบับม้วนนั้นไปเผาทิ้ง สิ่งที่สุดสูญเสียย่อมไม่อาจเรียกคืน

ผมนำเรื่องนี้มาเปิดเผย เพราะเหตุการณ์ล่วงเลยมานานถึงสิบปีเต็ม และที่สำคัญคือการสูญจรัสตวยภูคาครั้งล่าสุด ได้ทราบข่าวอันน่าปีติยินดีว่า ทางอุทยานฯประสบความสำเร็จในการเพาะขยายพันธุ์ไม้ชมภูภูเขา โดยในปี ๒๕๔๔ เอาต้นกล้าลงดินไป ๓๐๐ ต้น คาดว่าจะมีอัตรารอดสูงถึง ๑๐๐ ต้น นั้นหมายความว่า พันธุ์ไม้หายากที่เหลืออยู่แห่งเดียวในโลกชนิดนี้ น่าจะพ้นจากอัตราเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์แล้ว เว้นเสียแต่เราจะปล่อยให้มีการตัดไม้ทำลายป่า ทำลายระบบนิเวศน์ของชมภูภูเขาอย่างรุนแรงอีก

ถึงเวลานั้น เราๆ ท่านๆ ก็คงต้องก้มหน้าลงดิน เพราะไม่รู้ว่าจะตอบคำถามลูกหลานเราอย่างไร และในฐานะคนทำสารคดี ผมได้แต่เฝ้าภาวนา อย่าให้ต้องมีรายการ “หลอกคนดู” ซ้ำสองอีกเลย

.....

สายของวันกลางฤดูหนาว เมื่อผมเกิดอาการตาเบ็กโหลง เพราะเห็นตงกล้วยป่าในเม่นหมอกตระการตา แต่เพื่อนร่วมทางมีท่าทีเฉยๆ ประมาณว่าก็แค่กล้วย จะตื่นเต้นไปใย ? ทว่าครั้นเมื่อพวกเขาส่งเสียงฮือฮาเพราะเจ้าหน้าที่ชี้ให้ดูต้นชมภูภูเขา (ที่ยังไม่ผลิดอก) กลางป่า ผมก็ได้แต่อมยิ้ม แล้วคิดถึงสีชมพูสะพรั่งที่แต่งแต้มชมภูภูเขาทั้ง ๕ ตันนั้นเหลือเกิน

เอื้องผึ้ง จันทน์ผา ค่าแห่งรัก

เรื่องหนุ่มสาวอยู่กินกันฉันสามีภรรยาตั้งแต่ยังสวมชุดนักศึกษา ออกจะเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมสมัยนี้ แต่บางเรื่องที่เราไม่รู้มา ก็เกินกว่าที่คนจบมหาวิทยาลัยมาราวสองทศวรรษอย่างผมจะทำความเข้าใจ ว่านี่คือเรื่องจริง หรือนิยายชีวิตจากจินตนาการ ทั้งๆ ที่ผู้เล่ายืนยันมั่นเหมาะว่าตัวละครในเรื่องนี้มีตัวตนทั้งสิ้น

เรื่องมีอยู่ว่า สาวเจ้าคบหากับชายหนุ่มมาตั้งแต่เรียนปี ๑ จากนั้นก็เข้าหอพักอยู่ด้วยกัน(ตามสูตร) วันดีคืนดีเธอตั้งท้องขึ้นมา ชายหนุ่มก็ตีจาก(ตามทฤษฎี) ฝ่ายหญิงก็เพียรไปตามหาคนรักเพื่อขอเงินค่าทำแท้ง(ตามตำรา) เพราะรู้ว่าครอบครัวของชายหนุ่มมีฐานะดี ขนาดมีเงินพันฟุตบอลลและนั่งเล่นเกมแรกนำรีดไถได้ทุกที่ทุกวัน โดยไม่ต้องรับผิดชอบอะไรเลย

แต่เมื่อตามเจอ ฝ่ายชายปฏิเสธที่จะช่วยค่าทำแท้ง (นี่ถ้าเขาอ้างว่าเพราะไม่รู้ว่าเป็นลูกในท้องเป็นลูกของใคร ก็ตอบทหนึ่งไทยสมัยสมบัตินิธิ-อริยญา ดีๆ นี่เอง) ฝ่ายสาวเจ้าได้เพื่อนๆ ให้หยิบยืมเงินไปเอาลูกออกเสร็จสรรพเพียบร้อย แต่เรื่องกลับไม่เวิ้งด้วยประการฉะนี้ เพราะหลังทำแท้งได้ไม่นาน เธอก็กลับไปง้อชายหนุ่มให้กลับมาอยู่กินกับเธอดังเดิม เรียกว่าละครช่อง ๗ สียังอายุ ที่เขียนพล็อตสู้เรื่องจริงอย่างนี้ไม่ได้

หรือบางที เทคโนโลยีสื่อสารประเภทห้องสนทนาในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สายเพื่อนคุยในระบบโทรศัพท์มือถือ ทำให้ความรักของคนสมัยนี้เกิดขึ้นง่ายตาย ขนาดเพิ่งรู้จักกันเพียง ๒-๓ ชั่วโมง ก็ลงเอยกันบนเตียงได้ทันควัน ตำนานรักอมตะในอุดมคติ อาจหลงเหลือเป็นเพียงเรื่องเล่าขานของคนแก่คนเฒ่าในชนบท โดยเฉพาะในดินแดนล้านนา

จะมีหน้าผา ไตรภคาร และเถื่อนถ้ำหลายแห่ง ที่เป็นอนุสรณ์แห่งความรักบริสุทธิ์ของคุณ
ในตำนาน

อย่างเรื่องของราชธิดาผู้เลอโฉมที่พบรักล้าลึกกับหนุ่มสามัญชน แต่ถูกก้ำกึ่งแห่ง
ชนชั้นขวางกั้น เขาและเธอก็พากันหนีออกไปแสวงหาอิสรภาพแห่งรัก แต่ไม่ว่าที่จะถูก
ไล่ล่าโดยทหารเอกของพระบิดา ครั้นเมื่อจวนตัว เจ้าหญิงผู้สูงศักดิ์กับหนุ่มผู้เปี่ยมด้วยรัก
บริสุทธิ์ ก็ตัดสินใจควบมาโจนลงจากหน้าผาสูงชันสู่หุบเหวแห่งสายธารเบื้องล่าง เพื่อพิสูจน์
ว่าก้ำกึ่งแห่งชนชั้นขวางกั้นได้ก็เพียงกาย มิมาคหมายกีดขวางวิญญาณรักได้เลย

พออุยแหม่อุยแหม่แถวเชียงใหม่ ลำพูน จะเล่าเรื่องนิยายที่มีลูกหลานถามว่า เหตุใด
หน้าผาสุริยมน้ำนิ่ง เขตอำเภอค้อยเต่า จึงมีชื่อว่า “ผาวังซู” ในขณะที่นักภูมิศาสตร์ให้
คำอธิบายว่าเป็นคือปรากฏการณ์การยกตัวของแผ่นดิน เป็นเหตุให้ธารน้ำต้องกัดเซาะหุบ
เขาให้ลึกลง เพื่อรักษาสภาวะสมดุล (ศ.ศักดิ์ ศิริพันธ์ : “ภูมิลักษณะประเทศไทย”
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔)

อีกตำนานหนึ่งของความรักบริสุทธิ์ คือ “เอื้องผิง จันผา” ที่ราชาเพลงโฟล์กของ
คำเมืองผู้ล่วงลับ “จรัส มโนเพชร” นำมาสร้างสรรค์เป็นบทเพลงไพเราะ อมตะพอๆ กับ
ความรักของหนุ่มจันผากับสาวเอื้องผิง ผู้ซึ่ง...

“...งามเลอล้ำเป็นที่หนึ่ง อ่อนหวานปานน้ำผิง เจ้าเอื้องผิงสาวคอย
หนุ่มจันผาเจ้าเฝ้าคอย จะเคียงคู่กัน สัญญารักมั่นและซื่อตรง จวบวันสองคนวิวาห์
จันผาบินขึ้นดอย หวังใจจะสอยดอกไม้คง แต่มือไม้ไม่มีนงคง ตกลงมาสั้นใจ เอื้องผิง
รำไห่หวังกระโจน พุ่งชนชะเงิบหิน สิ้นใจตายตามจันผา เอื้องผิงคนชานนามเอื้องผิง
กลีบเหลืองปานน้ำผิง หอมตริ้งต้องใจภุมรา จันผาเอื้องงามสง่า ต้นใบสะตุตตะ ขึ้น
เคียงคู่กันนิรันดร์เอ๋ย...”

ซาบซึ้งตรึงใจกับเพลงบทนี้มานาน เข้าใจมาแต่แรกว่าเป็นเรื่องเล่าเพื่ออธิบาย
ว่า ทำไม ในป่าที่มีเอื้องผิง จะต้องมีต้นจันผาขึ้นเคียงกันเสมอไป ไม่นึกว่าจะมีสถานที่

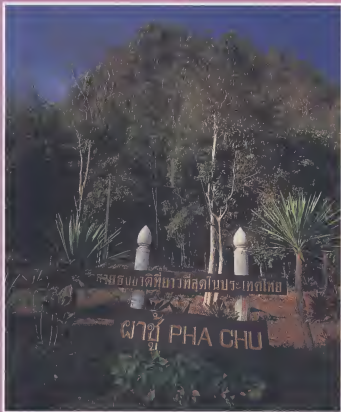
เกิดเหตุเอื้องผึ้ง-จันผาจริง ๆ ด้วย กระทั่งวันที่ได้สัญจรสู่อุทยานแห่งชาติศรีน่าน ซึ่งมีคอยเสมอดาวเป็นจุดชมวิวยุทธะเลหมอกที่ดีและสะดวกขนาดมีคนขี่เก้งขึ้นไปชมได้ จึงทราบว่ามีหน้าผาแห่งหนึ่งได้ชื่อว่า “ผาซู้” สามารถมองเห็นได้เด่นชัดจากคอยเสมอดาว เป็นหน้าผาสูงชันและงามสง่ามาก ทั้งยังมีตำนาน “เอื้องผึ้ง จันผา” คล้ายบทเพลงของจรัส แต่เขียนชื่อ “จันผา” เป็น “จันทน์ผา” และเนื้อหาในตำนานก็ต่างกันเล็กน้อย

เพราะ “จันทน์ผา” ของชาวน่านไม่ใช่ผู้ชาย แต่เป็นสาวรูปงามเหมือน “เจ้าเอื้อง” ทั้งสองอนงค์นางถูกหมายปองโดยหนึ่งชาย คือ “เจ้าจ๋วง” ผู้ก่อเหตุรักสามเส้าเพราะปลงใจไม่ได้ว่ารักใคร่มากกว่ากัน จนเมื่อสองสาวเร่ร่อนว่าถ้ารักจริงให้รีบส่งผู้ใหญ่มาสู่ขอ ชายหนุ่มก็ตัดสินใจหนีหายรักโดยปีนขึ้นไปกระโดดหน้าผาตาย ฝ่ายเจ้าเอื้องและจันทน์ผารู้เข้า ก็ตามขึ้นไปลาตายพร้อมกันทั้งสามคน ร่างของเจ้าเอื้องกลายเป็นกล้วยไม้หรือดอกเอื้อง จันทน์ผากลายเป็นต้นจันทน์ผาที่ชอบขึ้นใกล้ๆ ดอกเอื้อง ส่วนเจ้าจ๋วงกลายเป็นต้นจ๋วงหรือสนเขา และหน้าผาแห่งนั้นก็ถูกเรียกขานในกาลต่อมาว่า “ผาซู้”

คำว่า “ซู้” มิได้มีความหมายแต่เรื่องซู้สาวหรือการผิดประเพณี ตามความเข้าใจของคนไทยวันนี้ แต่ยังหมายถึง “คนรัก” ผาซู้ริมฝั่งลำน้ำน่าน ซึ่งมีความสูงถึงราว ๗๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง จึงถือเป็นอนุสรณ์แห่งความรักที่มีอาจเลือกได้ และปัจจุบัน เมื่อกลายเป็นที่ตั้งที่ทำการอุทยานแห่งชาติศรีน่าน จึงไม่มีที่ใดจะเหมาะเป็นที่ขักธงชาติเท่ากับผาซู้ โดยเจ้าหน้าที่ต่อสายชักธงชาติขึ้นไปจนถึงสูงสุดของหน้าผา ทำสถิติเป็นสายธงชาติที่ยาวที่สุดถึง ๒๐๐ เมตร

น่าเสียดาย ที่อุทยานฯให้ความสำคัญกับการติดป้าย “สายธงยาวที่สุด” มากกว่าจะทำป้ายเล่าตำนาน “เอื้องผึ้ง จันทน์ผา” ให้ผู้ไปเยือนได้รับรู้ เหมือนหนุ่มสาววันนี้ ที่ให้ค่ากับการมีคนรัก มากกว่าจะรู้ค่าของความรัก

นำเสียนาย ที่อุทยานฯ ให้ความสำคัญกับการติดป้าย "ลายองยาวที่สุด" มากกว่าจะทำป้ายเล่าตำนาน "เอื้องผึ้ง จันทโนผา" ให้ผู้ไปเยือนได้รับรู้
เหมือนหม่อมดาววันนี้ ที่ให้ค่ากับการมีคนรัก
มากกว่าจะรู้ค่าของความรัก...

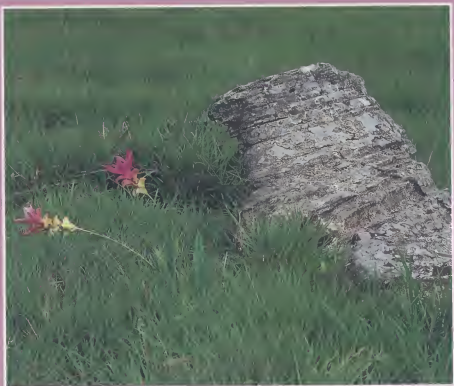
(ภาพโดย จามิกร สุทธิธรรม)

“...งามเลอล้ำเป็นที่หนึ่ง อ่อนหวานปานน้ำผึ้ง เจ้าเอ๋ยเอื้องผิ้งสาวคอย หนุ่มจันผาเจ้า
เฝ้าคอย จะเคียงผูกพัน ลัญญารักษ์มันและชื่อตรง จวบวันสองคนวิวาท จันผาบินขึ้น
คอย หวังใจจะสอยดอกไม้มงคล แต่มีมือไม้ไม่มั่นคง ตกลงมาสิ้นใจ เอื้องผิ้งร่ำไถ่ร้อง
กระโจน ฟุ้งชนระเจิบดิน สิ้นใจตายตามจันผา เอื้องผิ้งคนชานนามเอื้องผิ้ง กลับเหลือ
ปานน้ำผึ้ง หอมตรึงต้องใจภุมรา จันผาเอ๋ยงามสง่า ต้นใบสะตุตตา ขึ้นเคียงคู่กันนิรันดร์
เอ๋ย...”

(บทเพลงของ จรัส มโนเพชร)

(ภาพโดย ชีรภาพ ไชยกุล)

“ คำพูดที่ตรง แต่ฮิตเยี่ยงกับใจคน
ก็ไม่ต่างอะไรกับชายหนุ่มที่มีหน้าตาอัปลักษณ์ใด มักจะถูกมองข้าม
โดยไม่ใส่ใจว่าเนื้อแท้ของคำพูดที่ตรงและจริงใจ
มีประโยชน์กว่าคำสรรเสริญเยินยอที่แฝงไว้ด้วยเจตนาร้ายมากมายนัก ”

ดอกไม้กับก้อนหิน

ผมถ่ายภาพนี้ด้วยความรู้สึก ว่า นอกจากธรรมชาติจะเป็นแหล่งกำเนิดชีวิต แหล่งอาหาร แหล่งความรู้ เป็นครูผู้ยิ่งใหญ่แล้ว ในบางจังหวะเวลา ธรรมชาติก็ขี้เล่น และมีอารมณ์ขัน

ดอกกระเจียวสองดอกนี้ขึ้นอยู่ข้างก้อนหินก้อนหนึ่ง รูปทรงของมันดูประหนึ่ง ชายหนุ่มโหม่ตัวไปหาสาวสวย ฝ่ายสาวเจ้าก็เอียงอายจึงโอนเอนตัวออกห่าง อาจเพราะ ชายหนุ่มหน้าตาไม่น่าดู ใบหน้ามีสิ่ว ตามตัวมีเม็ดตะปุ่มตะป่ำ อากัปกิริยาแข็งกระด้าง

ต้นหญ้าที่ขึ้นอยู่รายรอบ แลดูเสมือนผืนพรมสีเขียวสด เสริมส่งให้ลีลาของ หนึ่งหนุ่มก้อนหินกับสองสาวดอกกระเจียวดูโดดเด่นยิ่งขึ้น ทำให้ผมนึกถึงนิทานพื้นบ้าน ของชาวชมพูทวีปเรื่องหนึ่ง เล่าถึงชายตัดพินที่อยากมีลูกใจจะขาด จึงเอาเครื่องเซ่นไป สังเวยเทพเจ้าเพื่อขอให้มีลูกสมใจปรารถนา

แต่ระหว่างทางไปศาลเจ้า มีโยคีผมเผ้ารุงรัง หน้าตาน่าเกลียดน่ากลัวมาขวางทาง ไว้ แล้วยุยงว่าจะไปกราบไหว้เทพเจ้าทำไม เทพเจ้าไม่เคยช่วยให้ใครมีลูกได้ ข้าต่างหาก ที่ช่วยได้ แต่มีข้อแม้ว่าเมื่อลูกของเจ้าอายุครบ ๑๘ ปี เขาจะต้องไปอยู่กับข้าและทำตาม คำสั่งข้า

ชายตัดพินอยากมีลูกมากจึงรับเงื่อนไขของโยคี แล้วเขาก็ได้ลูกชายสมใจ วันเวลา ผ่านไป ๑๘ ปี เด็กน้อยกลายเป็นชายหนุ่มหน้าตาดี ขยันขันแข็งทำกรางาน แต่ก็ต้อง ถูกโยคีเอาตัวไปตามสัญญาโดยมีอาจแข็งขันได้ โยคีพาชายหนุ่มไปอยู่ในวัดร้างกลางป่าลึก แล้วสอนวิชาอาคมและเวทมนตร์ ก่อนจะออกคำสั่งให้ชายหนุ่มใช้เวทมนตร์ ทำร้ายผู้คน ในหมู่บ้านชายป่า

ชายหนุ่มไม่ยอมทำตาม อ้างว่าคนในหมู่บ้านล้วนมีจิตใจดี มีมิตรไมตรีกับผู้มาเยือน โยคีตอบได้ว่า ก็แน่ละ เพราะเจ้ามีรูปร่างหน้าตาดี ลองเจ้ามีหน้าตาอัปลักษณ์อย่างขำลิ อยากรู้กันว่าชาวบ้านจะเป็นมิตรกับเจ้าไหม ? ชายหนุ่มยังยืนยันว่าชาวบ้านมีอุปนิสัยดี โยคีจึงตั้งเงื่อนไขใหม่ว่า ข้าจะเสกให้เจ้ามีหน้าตาน่าเกลียดน่ากลัว แล้วเจ้าจงใช้ชีวิตอาคมที่มีอยู่ ไปช่วยชาวบ้านที่ตกทุกข์ได้ยาก หากภายในหนึ่งปีมีหญิงสาวเห็นความดีของเจ้า แล้วยอมแต่งงานกับเจ้า ข้าจะยอมปล่อยให้เจ้าเป็นอิสระ แต่ถ้าไม่สำเร็จ เจ้าจะต้องเป็นทาสรับใช้ข้าไปชั่วชีวิต

ชายหนุ่มรับเงื่อนไขด้วยความมั่นใจ แต่เมื่อเขาเข้าไปในหมู่บ้าน เขาก็ต้องพบความจริงอันปวดร้าว เพราะยังไม่ทันที่เขาจะได้ช่วยเหลือใคร เขาก็ถูกชาวบ้านขับไล่ไสส่ง หว่านว่าเขาเป็นกลีบบ้านกลีเมือง ชายหนุ่มเสียใจมาก เขารับรู้ด้วยความเจ็บปวดว่า มนุษย์มองคุณค่าคนจากเพียงรูปร่างหน้าตาเท่านั้น

วันเวลาผ่านไป เขาเตรียมใจที่จะต้องเป็นทาสรับใช้โยคีไปชั่วชีวิต แต่แล้ววันหนึ่งเขาได้พานพบหญิงสาวผู้เคราะห์ร้ายพลัดตกจากหน้าผา เขาจึงใช้เวทมนตร์รักษานางจนปลอดภัย และยิ่งรักษายายของนางให้พ้นจากโรคร้าย ในที่สุด นางก็ยังตกลงปลงใจจะแต่งงานกับชายหนุ่มโดยไม่รังเกียจหน้าตาที่อัปลักษณ์ของเขา เมื่อโยคีรู้เข้า ก็ยอมคืนร่างอันหล่อเหลาให้ชายหนุ่ม และปล่อยเขาเป็นอิสระแต่โดยดี ชายหนุ่มกับหญิงสาวจึงใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดไป

.....

นั่นคือนิทานพื้นบ้านที่ใช้เล่าขานเพื่อเป็นคติสอนใจเด็กๆ แต่ในโลกแห่งความเป็นจริง อาจไม่มีใครโชคดีเหมือนชายหนุ่มคนนั้น เพราะนับวัน คนเราก็มักพิจารณาคุณค่าคนจากภาพลักษณ์ภายนอก ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น จึงมีเรื่องของนักศึกษาสาวที่ยอมขายตัวเพียงเพื่อจะได้มีเงินซื้อโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ กระเป๋าียี่ห้อแพงๆ ด้วยเหตุผลว่า เพื่อจะได้เข้ากลุ่มหรือเข้าสังคมนับกับเพื่อนๆ ได้

หรือปรากฏการณ์ที่ผู้คนในสังคมไม่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แสดงออกอย่างตรงไปตรงมา แต่ขัดแย้งกับความคิดของตน คำพูดที่ตรง แต่ขัดแย้งกับใจคน ก็ไม่ต่างอะไรกับขายหนุ่มที่มีหน้าตาอัปลักษณ์ มักจะถูกมองข้าม โดยไม่ใส่ใจว่าเนื้อแท้ของคำพูดที่ตรงและจริงใจ มีประโยชน์กว่าคำสรรเสริญเยินยอที่แฝงไว้ด้วยเจตนาร้ายมากมายนัก คำโบราณที่ว่า “หวานเป็นลม ขมเป็นยา” ยังใช้ได้กับสังคมไทยวันนี้

เปล่าเลย ผมมิได้หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาพูด เพราะมีเสียงร่ำลือว่านับวัน ท่านผู้นำของเรา ไม่ค่อยชอบฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับท่าน แคมยังมองคนที่พูดไม่เข้าหูท่านว่าเป็นคนน่ารังเกียจ เปล่าจริง ๆ นะครับ

ขอบคุณก่อนหันขุชะกับกระเจียวสองคอกนั้น ที่ทำให้ผมได้แง่คิดสอนใจตน

ปต. นิทานพื้นบ้านที่หยิบยกมาอ้างอิงในบทความนี้ ได้รับแรงบันดาลใจจาก “นิทานนานาชาติ ปากีสถาน” ตอน “คำสาบอสุร” แปลโดย ฉวีสุธา โสภณไพริวัฒน์

ในราคาเรือนหมื่น จากนั้นก็ค่อยๆ ซื้อเพิ่ม รวมกับที่มีแม่วัวตกถูกเพศเมียเพิ่ม ทำให้เธอเป็นเจ้าของฟาร์มที่มีแม่วัวนมจำนวนมาถึง ๑๐๐ ตัว เพียงช่วงเวลาเพียง ๖-๗ ปี

ที่สำคัญคือเวลานั้นเธอมีอายุเพียง ๒๖ दुแลกิจการฟาร์มที่มีคนงานเป็นชายล้วน จนกล่าวได้ว่า เธอเป็นเจ้าของฟาร์มที่มีอายุน้อยที่สุดในอำเภอมวกเหล็ก พุดก็พูดเถาะแรงๆ ที่ได้ยินเรื่องราวของเธอ ผมไม่ค่อยเชื่อนักหรือกว่าเธอไม่มีใครยืมหนูลอยอยู่ข้างหลัง เพราะนิยมนำเนาประเภทเจ้าของกิจการสาวสวย แต่เบื้องหลังมีเสียงเสียง มั่นบงการให้ผมคิดตื้นๆ ได้แค่นั้น

จนกระทั่งได้มีโอกาสพูดคุยกับเธอ ถึงเข้าใจว่า บางทีสิ่งที่เห็นอาจไม่เป็นอย่างที่คิด

จำได้แม่นว่าคำถามแรกที่ถาม คือ เธอจำได้อย่างไรว่าวัวตัวไหนชื่อ เจ้าหมื่น เจ้าแสน เจ้าเงิน นังแอนนา นังสีสวาท ฯลฯ เพราะผมดูยังงี้ก็เห็นความแตกต่างของหน้าวัวเพียงแคสติดกับสีน้ำตาล นอกนั้นก็ป็นวัวเหมือนกันหมด เธอตอบว่าจำวัวที่หน้าตาไม่ได้หรือ คนอยู่กับวัวเขาจำวัวที่เต้า เพราะเต้าใครก็เต้ามัน มีไผ่มีผ้าและขี้มดลงวันแตกต่างกันไป เขามัดตีสันขึ้นมาไม่ต้องดูหน้า เพียงคว้าเต้ามารีดน้านมก็รู้แล้วว่ชื่ออะไร

“...บางทีแค่เอามือคลำเต้า หนูก็รู้แล้วว่ป็นวัวตัวไหน...” ว่เข้าไปนั้น น้าสังเกตว่เธอใช้สรรพนามเรียกแทนตัวอย่างบนอบน่าเอ็นดู ทั้งๆ ที่ความจริงเธอเป็นถึงเจ้าของฟาร์ม ซึ่งคลุกคลีดีโงกับงานในฟาร์มทุกอย่างที่ผู้ชายทำ เธอทำได้หมด ตั้งแต่รีดนมวัว ขับรถแทรกเตอร์ตัดหญ้า ตัดรกทำคลองรวว ไปจนกระทั่งปล้กับวัวเพื่อให้สัตว์แพทย์ฉีดยาได้สะดวก

“...ทำงานฟาร์มโคนมมันไม่มีวันหยุด เราต้องรีดนมทุกวัน ไม่จันเต้านมวัวจะอักเสบ ถึงขั้นป่วยได้ จนมีครั้งหนึ่งเพื่อนหนูชวนไปเที่ยวพักผ่อนชายทะเล หนูก็ยังตื่นตอนตีสามด้วยความเคยชิน ที่เคยตื่นขึ้นมาคว่การะปองไปรีดนมวัวทุกวัน...”

.....

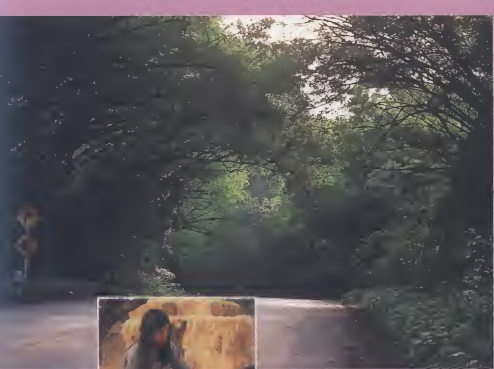
เย็นวันนั้น ผมเห็นรถขององค์การส่งเสริมการเลี้ยงโคนม (อสค.) วิ่งลอดอุโมงค์
ตันไม้มาเทียบแปรรี่ด้วยถังบรรจุน้ำนมวัว ซึ่งตระเวนรับมาจากเกษตรกรรายย่อยสองฟาก
ฝั่งทาง ก็ยิ่งคิดถึงสาวแกร่งอย่างเธอ - บุษกร มะโนตี ภาพที่เธอลงมือตัดรกให้ลูกของ
“เจ้าหมื่น” อย่างทะมัดทะแมง สะท้อนว่าเธอมีวิญญาณของ “โคบาลไทย” อยู่ในหัวใจ
เต็มเปี่ยม

จนแม้แต่ต้นไม้ยังค้อมตัวลงมาคารวะ กลายเป็นอุโมงค์ตันไม้แสนสวย และ
ทานตะวันยังยืนต้นแถวตรงเต็มท้องทุ่ง ตั้งเหล่าทหารหาญแสดงความเคารพวีรชนคน
กล้าหัวใจแกร่งที่เดินผ่านมา นำเสียดายที่ผมไม่มีเวลาพอจะแวะเวียนไปเยี่ยมเยียน
เธอ นอกจากการแวะด้วยหัวใจและความระลึกถึง ที่เธอทำให้เส้นทาง ๒๐๘๙ สายนี้ มี
คุณค่ามากกว่าการเป็นถนนสวยสายหนึ่งเท่านั้น

แต่หากว่ามีโอกาสได้เจอเจอ ก็มีเพลงของกวีรัตนโกสินทร์ - เนาวรัตน์ พงษ์
ไพบูลย์ บทนี้แหละ ที่ผมอยากมอบให้เธอแทนคำทักทาย..

“...ท่มกายเทใจ เข้าโหมแรงไฟหัวใจแรงเร้า ยิ่งสร้างยิ่งทำระกำหนักเบาดิ้นรน
หนทาง... ตะวันส่องแสงสาดแสงลงมาทาบทาทางใหม่ ร่วมจิตร่วมใจก้าวไป ก้าวไป
ฝ่าภัยร้อยพัน มั่งขวัญเอ๋ยหัวใจเรานั้นเหมือนทานตะวัน เติบแสงแรงผืน กลางระวีตะวัน
สีทองส่องไส...”

“จนแม้แต่ต้นไม้ยังค่อยตัวลงมาคารวะ
กลายเป็นอุโมงค์ต้นไม้แสนสวย
และทานตะวันยังยืนต้นแถวตรงเต็มท้องทุ่ง
ดังเหล่าทหารหาญแสดงความเคารพ
วิหคแคนกล้ำหัวใจแกร่ง
ที่เดินผ่านมา...”

ด อ ก ไ ม้ น ไ จ เ ร า

เรื่องและภาพ : ชีรภาพ โลหิตกุล

จัดพิมพ์โดย กองทุนห้องสมุดศาลาเจ้าปรีดิ์ วัดชลประทานรังสฤษฎ์

อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร.๕๘๔-๓๐๗๔

แม่พิมพ์โดย สุเนตรฟิล์ม โทร.๘๐๓-๒๒๕๕ พิมพ์ที่ เอส.อาร์.พรินต์ โทร.๕๘๔-๒๒๕๑

ชมพูกา...
อย่าหลอกกัน
อีกเลย

หน้า ๑-๒-๓

เอื้องผึ้ง
จันทน์ผา...
ค่าแห่งรัก

หน้า ๔-๕-๖

ดอกไม้
กับก้อนหิน

หน้า ๗-๘-๙

๒๐๘๙
บุปผาคารวะ

หน้า ๑๐-๑๑-๑๒